

*Ніколенко Л. М.,
кандидат юридичних наук, професор кафедри господарського,
цивільного та трудового права
Маріупольського державного університету*

ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ: МЕЖІ ТА УМОВИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті проведено дослідження дискреційних повноважень господарського суду, визначено межі та умови їх реалізації з метою захисту прав та охоронюваних законом інтересів громадян та суб'єктів господарювання. Доведено, що межами дискреційних повноважень є законність та справедливість, а умовами реалізації дискреції можуть бути доцільність, розумність, мотивованість.

Ключові слова: господарський суд, дискреція, судовий розсуд, справедливість, законність.

Постановка проблеми. В умовах розвитку ринкової економіки і розширення впливу міжнародного законодавства в Україні, процесів економічної інтеграції, формування міжнародного стандарту правосуддя зростає інтерес до можливостей реалізації судом розсуду в господарському судочинстві.

Проблема оптимального судочинства – складна і багатоаспектна проблема процесуальної науки і практичного судоустрою [1, с. 112]. Суспільство і держава зацікавлені у створенні максимально ефективних і надійних гарантій законності, справедливості та безпомилковості судових рішень, що забезпечують захист прав і охоронюваних законом інтересів осіб, які звернулися за судовим захистом. Здійснювані в Україні судові реформи спонукають до пошуку нових ідей, що сприяють підвищенню ефективності судової влади, однією із яких є визначення меж та умов дискреційних повноважень господарського суду. З прийняттям Конституції України, ратифікацією Конвенції про захист прав людини і основних свобод, проведенням судово-правової реформи проблема дискреційних повноважень (судового розсуду) в Україні набула ще більшої актуальності.

Стан дослідження. Деякі аспекти дискреційних повноважень (судового розсуду), а саме становлення доктрини, ознаки, здійснення судового розсуду досліджували А. Барак [2], А. Бонер [3], М. Савенко [4], Н. Гураленко [5], П. Куфтирев [6], А. Макаренко [7], Г. Мельник [8], М. Рісний [9] та ін. Але дослідження дискреційних повноважень, меж та умов їх реалізації саме у господарському судочинстві не здійснювалося.

Метою статті є дослідження дискреційних повноважень господарського суду, визначення меж та умов їх реалізації з метою захисту прав та охоронюваних законом інтересів громадян та суб'єктів господарювання.

Виклад основних положень. Існують різні точки зору на розуміння судового розсуду. Його розглядають як правозастосовну діяльність [10, с. 212-213], правозастосовну інтелектуально-вольову діяльність судді [7, с. 44-48]. Дискреція розуміється і як повноваження, надане особі, яка наділена владою вибирати між двома і більш законними альтернативами [2, с. 13] з виділенням владної складової [7, с. 121, 131]. Вона розглядається і як правомочність, надана суду, виходячи з конкретних умов, приймати таке рішення з питань права, можливість якої слідує із загальних і лише відносно певних вказівок закону [11, с. 26].

Вважаємо, що дискреція стосовно діяльності суду є комплексом повноважень, виражених в правах, які надані органу правосуддя поступати певним чином в конкретних ситуаціях, вказаних законодавцем для здійснення процесу судочинства з ряду причин. По-перше, в понятті права як міри можливої поведінки для судів виражено розсуд. Дискреція – це право в об'єктивному сенсі, безвідносно до конкретного судді, що застосовує її. По-друге, наділяючи суди правами, так само як і обов'язками, держава здійснює владну функцію зі здійснення правосуддя. Дискреційні повноваження реалізуються публічно, оскільки господарський суд є складовою судової гілки влади. Ця ознака передбачає зведення до можливого мінімуму долі суб'єктивізму судді при визначенні дій учасників спору. По-третє, дискреційні повноваження реалізуються в межах процесуальних правовідносин і не зачіпають матеріально-правової сутності спору. Процесуальні правовідносини носять вторинний характер за відношенням до матеріально-правових. Законодавець, регламентуючи порядок вирішення спору, дозволяє або забороняє здійснювати певні дії суду як центральній фігурі господарського судочинства. По-четверте, суди є органами, що здійснюють діяльність з застосування норм права внаслідок того, що законодавець наділив їх такими повноваженнями. У цьому аспекті повноваження первинне за відношенням до правозастосовної діяльності. Розсуд як первинну діяльність можна розглядати відносно законодавчої влади, оскільки вона виконує правотворчу функцію.

Розсуд суду є комплексом правомочності, оскільки господарське судочинство є сукупністю стадій, в кожній з яких господарський суд, реалізуючи надані права, здійснює різну діяльність, визначену завданнями судочинства. Господарське судочинство складається з декількох видів проваджень, в яких суд застосовує різні повноваження. Дискреційні повноваження у господарському судочинстві є комплексом правомочності господарських судів з організації судового розгляду, дослідження наявних у справі доказів, іншого здійснення судочинства в кожній із стадій господарського судочинства. Реалізувати свої повноваження, не порушивши при цьому в ході розгляду справи прав та інтересів інших осіб, суд в господарському судочинстві може при дотриманні певних обмежень. Обмеження необхідні, оскільки господарський суд – це орган влади, правомочність якого не повинна перетворюватися

на судове беззаконня. Даній проблемі в процесуальній літературі приділяється недостатньо уваги. При реалізації розсуду важливими елементами, на наш погляд, є межі та умови здійснення дискреції. Межі та умови реалізації дискреційних повноважень є правилами застосування кожного з процесуальних прав, наданих господарському суду при розгляді конкретної справи. Розглянемо межі здійснення господарським судом розсуду, які окреслені чинним законодавством. Вони можуть бути виявлені за допомогою категорій «законність» і «справедливість». По-перше, це об'єктивні категорії, оскільки вони визнані світовою спільнотою. По-друге, це категорії, які дозволяють господарському суду при реалізації наданих процесуальних прав застосувати абстрактні процесуальні норми до конкретних суб'єктів і ситуацій для розгляду виниклого спору, дотримуючи інтереси всіх його учасників. По-третє, законність і справедливість визначають кордони правомірної поведінки всіх учасників процесу, є оптимальною мірою, що відмежовує правомірну поведінку судді або суддів від беззаконня в господарському судочинстві.

Зміст категорії законність багатогранно. Законність розуміють як фундаментальну юридичну категорію, яка є критерієм правового життя суспільства і громадян [12]; комплексне політико-правове явище, що відображає правовий характер організації суспільного життя, органічний зв'язок права і влади, права і держави [13, с. 274]; законність також розуміють як специфічний режим суспільно політичного життя, втілений у системі нормативних, політико-юридичних вимог (неухильного дотримання правових актів усіма суб'єктами, верховенства права, рівності всіх перед законом, належного і ефективного застосування права, послідовної боротьби з правопорушеннями) [14, с. 194]; принцип, метод та режим суворого, неухильного дотримання, виконання норм права всіма учасниками суспільних відносин [15, с. 209]. У зміст процесуального принципу законності, окрім неухильного дотримання матеріальних і процесуальних норм всіма учасниками процесу [16, с. 26-27], включається поширення судового контролю на всі підзаконні акти: здійснення судового процесу на високому рівні юридичної культури [17, с. 15].

Стосовно судового розсуду законність – це межа здійснення дискреційних повноважень, наданих господарському суду державою, оскільки, як наголошується в юридичній науці, держава є безпосереднім чинником створення правових положень і головною силою їх здійснення [18, с. 169]. Норми, які містять дискрецію господарського суду, формулюються державою, виходячи з конкретних соціально-економічних умов розвитку суспільства, оскільки право відображає існуючі суспільні відносини. Розсуд для господарського суду є можливістю вибору між законністю реалізації наданого права і законністю його нереалізації, виходячи з обставин конкретної справи. Таким чином, законність, розглянутої справи стосовно реалізації господарським судом дискреційних повноважень, є правомочність суду, яка надана йому для здійснення судочинства у конкретній справі та закріплена в господарських процесуальних нормах.

Ще однією категорією, безпосередньо пов'язаною з судовим розсудом, як нормативно закріпленою правомочністю, є справедливість. Вона дозволяє визначити межі, в яких застосування господарським судом розсуду право-

мірно і не порушує процесуальні права та інтереси інших учасників судового процесу.

У словнику справедливість визначається як людські стосунки, дії, вчинки, які відповідають морально-етичним і правовим нормам [19, 1376]. Принцип справедливості містить вимогу відповідності між практичною роллю різних індивідів (соціальних груп) у житті суспільства та їх соціальним становищем, між їх правами та обов'язками, злочином і покаранням, заслугами людей та їх суспільним визнанням. Принцип справедливості є важливим при вирішенні конкретних юридичних справ [20, с. 224].

Поняття «справедливість» пов'язується також з поняттям «доступність» правосуддя, тобто «наявність інституційних і процесуальних гарантій, що забезпечують права потенційних учасників процесу отримати справедливе правосуддя» [21, с. 5]. Справедливість визначається і як «відновлення судом порушеного суб'єктивного права або інтересу, що охороняється законом, в тій мірі, яка адекватна характеру та масштабу порушення» [22, с. 55]. На нашу думку, перша точка зору про розуміння справедливості наводить до змінення принципів права: рівність всіх перед законом і судом, рівність сторін; не враховує, що між суб'єктами, які знаходяться у відносинах «влади, – підпорядкування», не може бути рівності. Між такими особами може бути лише процесуальна рівність. Ці визначення правильні, але при цьому вони характеризують справедливість з точки зору доступності судової форми захисту прав і можливості їх відновлення, безвідносно процесуального значення справедливості у процесі розгляду конкретних спорів судами стосовно реалізації прав конкретними суб'єктами процесуальних відносин, у тому числі судом.

У процесуальній літературі існує поняття «справедливість судового розгляду». Його розглядають як право не лише на справедливий судовий розгляд у виді процесуальних гарантій, але і як право на справедливий результат або право на справедливе судове рішення [23, с. 75-76]. Вважаємо також, що про справедливість судового розгляду можна говорити лише «при фактичній (реальній) змагальності сторін у процесі, незалежності та законності призначення експертів і експертиз, законності здобуття доказів, мотивованості судових актів, порядку та фактичної можливості оскарження прийнятого судового акту сторонами» [24, с. 10]. Вважаємо, що справедливість судового розгляду можна розглядати і з точки зору дій суду при реалізації наданої йому правомочності, оскільки якщо реалізація обов'язку визначає строго певну модель поведінки суду в конкретних обставинах, то реалізація права господарським судом передбачає можливість його застосування або незастосування при розгляді конкретного спору. Справедливість слід розуміти в двох аспектах: як завдання судочинства і як вимогу до судового розгляду. У міжнародно-правових актах вона визначена як право кожного на справедливий судовий розгляд. Так, стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод проголошує, що «кожний має право на справедливий і публічний розгляд його справи впродовж розумного рядок незалежним і безстороннім судом...» [25].

У справедливому судовому розгляді для всіх учасників процесу об'єктивна сторона справедливості є межею, за яку не має права виходити ні господарський суд при

здійсненні своєї правомочності стосовно обставин конкретної справи, ні інші учасники процесу, справедливу реалізацію прав яких також зобов'язаний контролювати господарський суд. Об'єктивність справедливості стосовно судового розгляду має бути обумовлена законодавчим закріпленням. І як завдання судочинства, і як право справедливості характеризує правозастосовну діяльність суду як учасника процесу, що вирішує правовий конфлікт з використанням формальностей, встановлених державою. Справедливість як межа здійснення прав суду є засобом обмеження суб'єктивізму при здійсненні господарським судом дискреційної правомочності. З суб'єктивної сторони, справедливість як межа розсуду виражається в забезпеченні використанням суддею відповідних прав при розгляді конкретної справи, виходячи з фактичних обставин, з метою гарантування рівності процесуальних прав осіб, які беруть участь у справі, об'єктивності в оцінці доказів і мотивованості судового акту, що ухвалюється.

В українському процесуальному законодавстві визначена справедливість як правова категорія. Не отримала вона належного тлумачення і в постановах Конституційного Суду України, Вищого господарського суду України і Верховного Суду України. В той же час в практиці господарських судів є приклади, коли невикористання судом своїх дискреційних повноважень наводить до порушення права на справедливий розгляд справи і відміну судових актів. Справедливість – межа здійснення дискреційних повноважень господарським судом, засіб розкриття суті конкретного спірного правовідношення та оцінки дії всіх учасників процесу на предмет правомірності та сумлінності. Здійснення будь-якого права повинне мати не лише певні межі, але і відповідати певним умовам при його реалізації. Розглянемо, за яких умов повинні здійснюватися дискреційні повноваження. При реалізації господарським судом дискреційної правомочності слід говорити про певні умови через низку обставин. По-перше, кожне повноваження реалізується судом або суддею, тобто має місце суб'єктивний чинник. По-друге, умови реалізації дискреції безпосередньо пов'язані з принципами незалежності суддів і підпорядкуванні їх лише закону. По-третє, ці умови проявляють себе при здійсненні судом будь-якого процесуального права і залежать від предмету процесуального правовідношення. По-четверте, це поняття, які в сучасному процесуальному законодавстві позначені термінами, але не мають розгорнутих визначень стосовно певних прав і використовуються в конкретних судових актах. Умови реалізації дискреції є вимогами, які мають бути дотримані господарським судом при здійсненні наданої правомочності. У той же час це не фактичні обставини справи, а ті критерії, які дозволяють господарському суду використовувати кожне з наданих законодавцем процесуальних прав, аби вирішити завдання судочинства у кожній конкретній справі. Умовами реалізації дискреції можуть бути доцільність, розумність, мотивованість, оскільки всі вони відносяться до діяльності господарського суду. Проте ці категорії можуть бути використані не лише у вказаному вище контексті. У сучасній теорії держави і права доцільність розглядається як принцип правозастосовної діяльності, який враховує конкретні умови застосування того або іншого нормативно-правового акту, специфіку ситуації, що склалася при ухваленні рішення, вибір най-

більш оптимального варіанту реалізації правових вимог у конкретних обставинах [26, с. 318]. Вченими-процесуалістами висловлені протилежні думки про доцільність дій суду. Вважається, наприклад, що суд може вирішити справу всупереч постановам закону, коли «закон не відповідає вимогам життя» [10, с. 174], і що судовий розсуд можливий лише у випадках, передбачених законом, але закон повинен містити положення про можливість творити право [2, с. 120-147].

Стосовно дискреції як правомочності суду доцільність виступає однією з умов ситуаційної реалізації прав господарського суду. У процесуальному праві господарського суду закладена можливість вирішити одні і те ж питання декількома варіантами залежно від конкретних обставин справи, і саме доцільність дозволить реалізувати дискрецію законно. У зв'язку з цим слід погодитися з тим, що доцільність в межах закону у тому і полягає, аби залежно від умов, місця і обстановки її застосування найбільш правильно визначити одне з пропонованих законом рішень [27, с. 18]. У практиці господарських судів категорія «доцільність» знаходить застосування як умова реалізації судом дискреційних повноважень. Суддя, виходячи з фактичних обставин справи, повинен у кожному конкретному випадку враховувати доцільність реалізації того або іншого дискреційного повноваження. Доцільність – це умова застосування права суду. При застосуванні кожного свого права суд повинен виходити з цілей, яких прагнуть досягти законодавець і особи, які беруть участь у справі. Без врахування цих цілей реалізація будь-якої правомочності господарським судом буде формальною і недоцільною. Господарські суди повинні виходити у кожному конкретному випадку з доцільності реалізації будь-якої дискреційної правомочності і для цього вона має бути закріплена в загальних нормах ГПК України. Доцільність – це умова реалізації господарським судом розсуду, виходячи з конкретних обставин справи з врахуванням завдань судочинства.

Наступною умовою здійснення розсуду суду є розумність. У змісті категорії «розумність» слід виділити суб'єктивний момент розуміння суддею конкретної ситуації, можливість з її допомогою оцінити фактичні обставини справи і застосувати ті або інші процесуальні права, які йому надані. Практика діяльності Європейського суду з прав людини ставить розумність строку судового розгляду в залежність від конкретних обставин спору, складності справи, поведінки сторін у процесі, сумлінності судових структур, що розглядають спір і що видають виконавчі документи. Розумність як оціночна категорія знаходить застосування при здійсненні господарським судом конкретних дискреційних повноважень. Відносно кожного процесуального права з керівництва процесом, наданих господарському суду, розумність є вимогою, яка містить в собі інтелектуальну діяльність кожного із суддів за оцінкою в конкретній ситуації поведінки інших учасників процесу, складності фактичних обставин даної справи і необхідності реалізації конкретного дискреційного повноваження. Розумність поєднує в собі суб'єктивні і об'єктивні риси, оскільки пов'язана з розумовою діяльністю суду і конкретними обставинами справи. Вважаємо за можливе законодавче закріплення даної категорії в загальних процесуальних нормах, що стосуються правового положення суду. Це сприятиме за-

безпеченню одноманітного розуміння суддями при реалізації своєї правомочності.

Ще однією умовою реалізації суддівського розсуду є мотивованість. Діяльність будь-якої особи завжди мотивована, тому і діяльність судді в господарському судочинстві має певні мотиви, в яких конкретизуються потреби суб'єктів. Формування мотиву відбувається в результаті усвідомлення суб'єктом своїх внутрішніх потреб. Потреби суб'єкта визначають мотиви його діяльності. Сукупність мотивів об'єднується в мету. У судді є потреба вирішити наявну в господарському суді справу. Мотиви його діяльності формуються в мету – здійснити правосуддя. Мотиви, будучи найбільш чітким вираженням внутрішніх переживань суб'єкта, включені в мінімальну кількість господарських процесуальних норм відносно судових актів, які мають бути мотивованими або конкретними повноваженнями суддів, наприклад, обов'язок заявити мотивований відвід за наявності підстав (ст. 20 ГПК України). Вважаємо, що мотивованість може бути розглянута і як умова реалізації дискреційних повноважень господарським судом саме внаслідок того, що вона спонукала діяльність суду не лише в здійсненні власних обов'язків, але і в реалізації прав. Інтелектуальна діяльність судді, що складається з сукупності мотивів, приводить до прийняття певного судового акту. Вважаємо, що мотивованість як умова реалізації дискреції має бути законодавчо закріплена відносно всіх керівних повноважень суду, а не лише до деяких з них. Законодавче закріплення мотивованості відносно будь-яких дискреційних повноважень господарського суду необхідне для правозастосовної практики, оскільки нечасте її застосування пов'язано з не визначенням даного поняття. Це сприятиме усуненню прогалин у судових актах з конкретних справ і ліквідації неповноти змісту правозастосовних актів.

Висновок. На підставі вищевказаного можливо підкресити, що реалізація дискреційних повноважень повинна здійснюватися в межах законності та справедливості при дотриманні умов доцільності, розумності та мотивованості дій господарського суду в процесі розгляду кожної конкретної справи.

Література:

1. Сірий М. Система перегляду судових рішень в Україні: Сірий М. Система перегляду судових рішень в Україні: погляд у майбутнє / М. Сірий // Юридичний журнал. – 2003. – № 3. – С. 112–119.
2. Барак А. Судейское усмотрение / А. Барак – М.: Издательство Норма, 1999. – 376 с.
3. Боннер А.Т. Применение закона и судебное усмотрение / А.Т. Боннер // Советское государство и право. – 1979. – № 6. – С. 35–45.
4. Савенко М.Д. Суддівський розсуд у цивільному процесі / М.Д. Савенко [Електронний ресурс] // Наукові записки. – Том 26. – С. 75–78. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/law/2004_26/15_savenko_md.pdf
5. Гураленко Н.А. Свобода вибору як атрибутивна ознака суддівського розсуду / Н.А. Гураленко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 4. – С. 292–304.
6. Куфтирев П.В. Реалізація доктрини суддівського розсуду у правовідносинах правосуддя / П.В. Куфтирев // Актуальні проблеми юридичної науки: Зб. тез Міжнародної науково-практичної конференції «Сьомі осінні юридичні читання». Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2008. – С. 59–61.
7. Макаренко А.С. Теоретичні аспекти здійснення суддівського розсуду при призначенні покарання / А.С. Макаренко // Вісник Верховного Суду України. – 2011. – № 6 (130). – С. 44–48.
8. Мельник Г. Судовий розсуд (дискреція) як явище правової системи / Г. Мельник // Наукові записки На УКМА. – 2009. – Т. 90. Юридичні науки. – С. 44–47.
9. Рісний М. Правозастосувальний розсуд (загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права. Історія політичних і правових вчень» / М. Рісний. – Л., 2006. – 17 с.
10. Папкова О.А. Усмотрение суда / О.А. Папкова – М.: Статут, 2005. – 413 с.
11. Комиссаров К.И. Задачи судебного надзора в сфере гражданского судопроизводства / Комиссаров К.И.; Отв. за вып.: Семенов В.М. – Свердловск, 1971. – 167 с.
12. Оніщенко Н.М. Принцип законності: наукові реалії сьогодення / Н.М. Оніщенко [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Almpr/2012_3/01_002.pdf
13. Бобровник С.В. Законність // Великий енциклопедичний юридичний словник / С. В. Бобровник / [за ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка]. – К.: Юридична думка, 2007. – 1020 с.
14. Алексеев С.С. Проблемы теории государства и права / С.С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1987. – 448 с.
15. Теория права и государства: [учебник] / [под ред. В. В. Лазарева]. – М.: Новый юрист, 1996. – 472 с.
16. Щеглов В.Н. Советское гражданское процессуальное право (понятие, предмет и метод, принципы, гражданское процессуальное

- правоотношение). Лекции для студентов / Щеглов В.Н. – Томск: Изд-во Том. ун-та, 1976. – 81 с.
17. Боннер А.Т. Принцип законности в советском гражданском процессе. Учебное пособие / Боннер А.Т.; Отв. ред.: Шакарян М.С. – М.: РИО ВЮЗИ, 1989. – 81 с.
18. Алексеев С.С. Общая теория права: В 2 т. / С.С. Алексеев – М.: Юридическая литература, 1981. – Т. 1. – 361 с.
19. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов. ред. В.Т. Бусел, редактори-лексикографи: В.Т. Бусел, М.Д. Василюга-Дерибас, О.В. Дмитрієв, Г.В. Латник, Г.В. Степенко. – К.: Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
20. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручн. / О.Ф. Скакун – Харків: Консум, 2006. – 656 с.
21. Козак Д. Суд в современном мире: проблемы и перспективы / Д. Козак // Российская юстиция. – 2001. – № 9. – С. 3-15.
22. Фурсов Д.А. Справедливость как фундаментальная ценность арбитражного и гражданского процесса / Д.А. Фурсов // Современные проблемы гражданского права и процесса: Материалы междунар. науч. конф. (Москва, 24 июня 2005 г.). – СПб., 2006. – С. 43–55.
23. Добровольский В.И. Право на справедливость судебного акта / В.И. Добровольский // Арбитражная практика. – 2007. – № 11. – С. 74–78
24. Рожкова М.А. Особое мнение судьи арбитражного суда / М.А. Рожкова // Вестник Высшего Арбитражного Суда РФ. – 2008. – № 3. – С. 4–15.
25. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 р. № 475/97 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
26. Марченко М.Н. Общая теория государства и права: Академический курс в 2 т. / Моск. гос. ун-т им. М.В.Ломоносова; Борисов В.В., Гранат И.Л., Гревцов Ю.И. и др.; Отв. ред. М.Н. Марченко. – М.: Зерцало, 2000. – Т.2.: Теория права. – 639 с.
27. Боннер А. Законность и целесообразность в гражданском судопроизводстве / А. Боннер // Советская юстиция. – 1979. – № 1. – С. 17-19.

Николенко Л. Н. Дискреционные полномочия хозяйственного суда: пределы и условия их реализации

Аннотация. В статье проведено исследование дискреционных полномочий хозяйственного суда, определены границы и условия их реализации с целью защиты прав и охраняемых законом интересов граждан и субъектов хозяйствования. Доказано, что пределами дискреционных полномочий являются законность и справедливость, а условиями реализации дискреции могут быть целесообразность, разумность, мотивированность.

Ключевые слова: хозяйственный суд, дискреция, судебное усмотрение, справедливость, законность.

Nikolenko L. Discretion Commercial Court: the limits and conditions for their implementation

Summary. In this paper a study of the commercial court discretion to define the boundaries and the conditions for their implementation in order to protect the rights and legitimate interests of citizens and economic entities. It is proved that beyond discretionary powers are the rule of law and justice, and the terms of the discretion may be appropriate, intelligence, motivation.

Key words: Commercial Court, discretion, judicial discretion, fairness, justice.